

POSTANOWIENIE

Dnia 25 lipca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z wniosku J.N.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy i prawo do renty socjalnej na stałe,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 25 lipca 2017 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 23 lutego 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. przyznaje od Skarbu Państwa (kasa Sądu Apelacyjnego w (...)) na rzecz radcy prawnego S.B. kwotę 270 (dwieście siedemdziesiąt) zł, powiększoną o stawkę podatku od towarów i usług, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej wnioskodawcy w postępowaniu kasacyjnym;**
- 3. nie obciąża wnioskodawcy kosztami postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 23 lutego 2016 r., oddalono apelację J.N. od wyroku Sądu Okręgowego w G. z dnia 14 października 2015 r., mocą którego oddalono odwołania wnioskodawcy od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. z dnia 7 listopada 2013 r.

Sąd Apelacyjny podzielił zarówno ustalenia faktyczne Sądu pierwszej

instancji, jak i jego rozważania prawne przedstawione w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. W ocenie Sądu Apelacyjnego, odmowa przyznania prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy jest trafna, skoro ubezpieczony nie legitymuje się wymaganą liczbą lat okresów składkowych i nieskładkowych w dziesięcioleciu poprzedzającym powstanie niezdolności do pracy. Z kolei – w świetle opinii biegłych – nie ma podstaw do przyznania odwołującemu się prawa do stałej renty socjalnej. Podstawą uwzględnienia żądania skarżącego nie może być opinia biegłego P.R., czemu Sąd pierwszej instancji poświęcił szczególną uwagę. Podniesione w tej mierze argumenty pozostają w zgodzie z zasadą swobodnej oceny dowodów. Powoduje to, że nie ma obecnie przesłanek do stwierdzenia, że renta socjalna powinna być przyznana mu na stałe.

Skargę kasacyjną, w imieniu wnioskodawcy, wniósł pełnomocnik z urzędu zaskarżając w całości wyrok Sądu Apelacyjnego, zarzucając naruszenie przepisów postępowania tj. art. 379 pkt 5 k.p.c. oraz art. 233 § 1 k.p.c. i art. 278 § 1 k.p.c.

W skardze został sformułowany wniosek o jej przyjęcie i umotywowany podstawą z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Zdaniem ubezpieczonego, doszło do oczywistego naruszenia art. 379 pkt 5 k.p.c. i tym samym nieważności postępowania, polegającej na pozbawieniu odwołującego się należytej obrony swych praw przez brak wyraźnego pouczenia o możliwości uzyskania pomocy prawnej z urzędu.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w całości i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie na rzecz pełnomocnika z urzędu kosztów zastępstwa procesowego udzielonego z urzędu według norm przepisanych; ewentualnie o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego wraz z poprzedzającym go wyrokiem Sądu pierwszej instancji i zasądzenie na rzecz pełnomocnika z urzędu kosztów zastępstwa procesowego udzielonego z urzędu niepłaconego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Nie zasługuje na aprobatę pogląd wnoszącego skargę, że jest ona

oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Wspomniana kategoria prawna operuje niedookreślonym zwrotem. W judykaturze przyjmuje się, że oczywista zasadność skargi kasacyjnej ma miejsce wówczas, jeśli dla przeciętnego prawnika, jest ona niewątpliwa, z góry widoczna, bez potrzeby głębszej analizy stosunku prawnego oraz bez sprawdzania i oceny dowodów. Zapatrywanie to powinno wystąpić już w trakcie przedsądu, czyli wstępnego badania skargi kasacyjnej, gdyż na tym etapie procedowania rolą Sądu Najwyższego nie jest szczegółowe badanie zgłoszonych podstaw zaskarżenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 30 czerwca 2007 r., II CSK 184/07, LEX nr 560541; z dnia 2 sierpnia 2007 r., III UK 45/07, LEX nr 898318; z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109). Innymi słowy oczywista zasadność skargi kasacyjnej w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., to zasadność widoczna od razu, bez konieczności dokonywania pogłębionej analizy wywodów zamieszczonych w skardze, wskazująca, że zaskarżone orzeczenie nie powinno się ostać. Doszło bowiem do kwalifikowanego, czyli oczywistego naruszenia prawa, którego skutkiem było wydanie przez sąd drugiej instancji orzeczenia oczywiście wadliwego (tak: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2015 r., III CSK 198/15, LEX nr 1823323).

Opisane wyżej komponenty nie konwenują z przesłanką nieważności postępowania (art. 379 pkt 5 k.p.c.). Naturalnie w razie uzasadnionej potrzeby sąd (art. 5 k.p.c.) albo przewodniczący posiedzenia (art. 212 § 2 k.p.c.), mają możliwość udzielania stronom działającym osobiście w postępowaniu, pouczeń co do czynności procesowych. Interwencja powinna mieć miejsce w razie zaistnienia „uzasadnionej potrzeby”. Uzasadniona potrzeba udzielenia pouczeń występuje wówczas, gdy w procesie czynności procesowe podejmuje osoba nieporadna lub niemająca dostatecznej znajomości prawa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2013 r., I CSK 495/12, LEX nr 1365592), gdyż wówczas udzielenie pouczenia ma zapobiec nierówności między podmiotami postępowania. Jeżeli jednak strona, wykazuje w postępowaniu aktywność oraz znajomość prawa w stopniu wskazującym na umiejętne popieranie powództwa (odwołania), to wymienione wyżej podstawy nie aktualizują się.

Niewątpliwie rodzaj schorzeń skarżącego (zaburzenia na tle psychicznym)

wymaga szczególnie starannego odkodowania zachowań ubezpieczonego, czy jest w stanie działać w procesie samodzielnie. Pierwszym etapem tej oceny jest kwalifikacja złożonego odwołania. Chodzi o to, czy z niego można wywnioskować jakie jest stanowisko odwołującego się, czy w sposób logiczny i zborny formułuje zarzuty względem zaskarżonej decyzji organu rentowego. Ten etap postępowania nie wskazuje na brak zaradności strony, która składa odwołanie sporządzone drukiem, zawiera w nim swoje stanowisko i uzewnętrznia logiczne argumenty przeciwko osnowie decyzji.

Po wtóre, w dniu 22 stycznia 2014 r. (k - 18) wnioskodawca złożył wniosek o przyznanie pełnomocnika z urzędu. Sąd Okręgowy w G. postanowieniem z dnia 29 kwietnia 2014 r. ustanowił dla ubezpieczonego pełnomocnika z urzędu w osobie radcy prawnego (k - 67). Od orzeczenia Sądu pierwszej instancji apelację złożył także profesjonalny pełnomocnik, a w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym wnioskodawca występował również z takim pełnomocnikiem. Suma powyższych argumentów ujawnia ułomność wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skoro pomija fakt udzielenia skarżącemu stosownej pomocy prawnej z urzędu. W ten sposób nie doszło do naruszenia konstytucyjnej zasady prawa do sprawiedliwego procesu, bowiem u boku strony działał profesjonalista. Nie można zatem doszukać się jakiegokolwiek podstawy wskazującej na nieważność postępowania w sprawie.

Z tych względów orzeczono w myśl art. 398⁹ § 2 k.p.c. O kosztach procesu orzeczono w myśl art. 22³ ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 233) w związku z § 9 ust. 2 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804).